

Et blad for deg
som vil lese
om det som
skjer lokalt

Påske 2024

Menighetsbladet

Nordberg og Maridalen sokn

Penger fra Fasteaksjonen gir folk et nytt liv s. 3

Katja Ræder Aarflot fra landsbyen Kringsjø s.14

Påsken i kunsten. Les mer om det på s.6

Harald Bugge - pensjonert fastlege - nå klokker s. 8

God påske!

Har du tips eller bidrag til menighetsbladet - send e-post til uh564@kirken.no

Slik jeg ser det

De to føttene

Prøv å se det for deg: I Romas gater haster en liten, svartkledd kvinneskikkelse omkring fra kirke til kirke. Det er i peståret 1349, og byen er delvis ødelagt etter jordskjelv. Kvinnen har født åtte barn, men nå er hun enke, 46 år gammel, og hun skal leve her i byen til hun blir 70. Kanskje setter hun seg ned og ber forbi-passerende om en almisse, før hun går inn i kirken og ber til sitt forbilde, den lidende Kristus, eller til Maria, hans mor.

Hun heter Birgitta Birgersdotter og kommer fra Sverige. Unn Falkeid har skrevet en bok om henne, *Den hellige Birgitta*, som jeg leser for tiden.

Birgitta har satt seg store mål. Hun vil få paven til å flytte tilbake fra Avignon til Roma, og hun vil gjenreise det hun ser som en forfallen kristenhet. Når hun dør, etterlater hun seg flere tusen sider med tekster, visjoner og åpenbaringer til sin samtid. Tekstene hennes blir lest i hele Europa.

Jeg har hengt meg opp i en kort strofe fra en av hennes bønner. Den lyder slik:

Vis meg veien, og gjør meg villig til å gå den.

Ordene er enkle, men innholdet er forbausende komplekst og aktuelt. Strofen handler om to ting - innsikt og vilje. Du kan ha fått innsikt i noe, men det er noe helt annet å handle deretter. Ifølge Unn Falkeid var dette et dilemma også de gamle antikke filosofene var opptatt av. «Det haltende mennesket» ble brukt som et bilde, en allegori, på personer som ikke hadde funnet balansen mellom innsikt og handling.

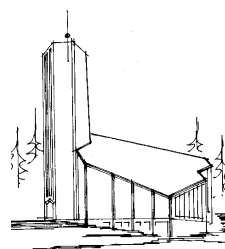
Føttene sto for sjelens to evner, intellektet og viljen. Den venstre foten, som lå på samme side som hjertet, var den stiveste. Den sto for viljen. Men den var også mer pålitelig enn den høyre, som sto for innsikten, for intellektet var ikke alltid til å stole på. Mente de gamle vismennene.

Jeg tenker på Birgittas bønn når jeg går omkring og forsøker å finne balansen i livet. Det er jo ikke bare jeg som halter. Akkurat nå opplever jeg at hele verden halter. Balansen mangler mellom det vi vet og det vi gjør, når det gjelder klima, natur, krig og fattigdom. Det er vanskelig nok å vite, men det er tilsynelatende enda vanskeligere å samle vilje nok til å handle.

Finns det en vei, der vi ikke halter?

Denne gangen er det **Gunnar Grøndahl** som deler noen tanker.

NORDBERG MENIGHET

Åpen kirke - med Jesus i sentrum

MARIDALEN KIRKE

Kirken i dalen, dalen i kirken

Kirketorget i Oslo

Kontakt Kirketorget når du skal ha dåp eller bryllup.

Åpent alle hverdager kl. 08.00-15.30

Telefonnummer: 23 62 90 09

Mail: kirketorget@oslo.kirken.no

Post-/ gateadresse: Akersbakken 32, 0172 Oslo

Menighetenes nettsider

Nordberg og Maridalen menigheter har sine egne nettsider og vi er på Facebook og Instagram. Dette oppdateres kontinuerlig. Der finner du omtale av aktuelle arrangementer i menigheten, sammen med nyttige opplysninger om dåp, vielser og begravelser - og andre fakta om menigheten. Her er nettadressene:

www.kirken.no/nordberg

www.kirken.no/maridalen

www.facebook.com/nordbergmenighet

www.facebook.com/maridalenkirke

Menighetsbladet

Nordberg og Maridalen sokn

Utgiver: Nordberg menighetsråd

Redigeres etter redaktørplakaten og vær varsom-plakaten

Redaktør og layout: Unni Harsten tlf. 907 54 341

E-post til menighetsbladet: uh564@kirken.no

I redaksjonen:

Elin Toft

Gunnar Grøndahl

Helge Kjøllesdal

Ingerd Irgens Hynnekleiv (permisjon)

Kirsten Bjune (spesielt for Maridalen)

Lillian Dombestein

Forsidefoto: Unni Harsten

Trykkeri: Merkur Grafisk AS

Neste nummer utkommer ca 26. mai. Stoff til nummeret må leveres innen 3. mai.

Gaver til menighetsbladet:

Bladet lages av frivillige og deles ut gratis til alle husstander i Nordberg og Maridalen sokn. Vi er takknemlige for gaver til dekning av utgiftene.

Konto: 1645.02.27092

Vipps: 565614

La oss løpe for livet!

Tirsdag 19.mars fortsetter vi suksessen med aksjonsløp rundt Nordberg kirke til inntekt for Kirkens Nødhjelp. Pengene som samles inn går til Kirkens Nødhjelps arbeid over hele verden, i all hovedsak til livsviktige vann-prosjekter, men også til nødhjelp i områder med krise. I år er **Libanon** valgt som eksempel på land som får hjelp.

Aksjonsløpet erstatter bøssebæring rundt omkring i menigheten. I år har vi et modig mål om å samle inn 200 000 kroner. Den forrige rekorden er fra 2022 – da samlet vi inn 180 000 kroner. Som i fjor møtes vi på plassen foran kirken for registrering og oppvarming fra klokka 17.00. Løpet starter klokka 16.30.

Folkefest

Vi inviterer årets konfirmanter samt alle deltagere i menighetens barne- og ungdomsarbeid, alle familier og alle andre - eldre og yngre - i menigheten og nærområdet til å delta i aksjonsløpet. La oss lage en fin folkefest til inntekt for et livsviktig arbeid.

Her er det ikke bare den raskeste som vinner. Alle kan bidra på sin måte.

Du kan vinne premier innenfor kategorier som for eksempel flest runder, raskeste runde og nest-raskeste runde, for de som er under 13 år og løper lengst/flest runder, for den som er mest kreativ og løper med kostyme, eller får inn flest penger fra sponsorer og for deg som er «lucky loser» for å nevne noe.

Kafé og Kahoot

Etter løpet er alle velkomne inn i kirkestua der kaféen er åpen. Foreldre til konfirmantene og andre frivillige er utfordret på å stille med kaker og de blir med på både rigging og rydding etterpå.

Alle får gratis saft. Salg av kaker, kaffe og pølser. Det blir Kahoot med oppgaver om Kirkens Nødhjelp og fasteaksjonen og vinnerlaget/vinneren får selvsagt premie. Til slutt blir det premieutdeling. Butikker, privatpersoner og virksomheter i nærmiljøet har sponset oss med for eksempel markaskilt, sjokolade og ulike gavekort.

Hvordan støtte?

Det er flere måter vi kan gi vår støtte på: Hver deltager kan skaffe seg en eller flere sponsorer som bidrar med penger til aksjonen – eller selv sponse via vipps, eller i bøsse på kirkeplassen - for de som holder seg til kontanter. Konfirmantene spør gjerne foreldre, besteforeldre og andre slektninger, eller naboer og venner om å sponse med et beløp for hver runde de løper. Når du vipps, er det viktig at du skriver hvem du sponser i kom-

Glimt fra det sponsede løpet i fjor. Det er ingen aldersgrense. Med bl a QR-koden kan du registrere deg og ditt bidrag.

mentarfeltet på vipps. Nordberg menighet har sitt eget vippsnummer slik at vi lokalt kan følge med på resultatet for vårt løp: **vippsnr 661065**.

Du kan også sponse deg selv, vipps det beløpet du har lyst å gi og så løpe eller gå så mange runder rundt kirken som du har lyst til.

For å delta må du registrere deg. Det kan du gjøre når du møter opp ved kirken. Men vi har også laget en artikkel på www.kirken.no/nordberg med tydelig instruksjon til hvordan registrere seg og sponse. Som du ser, har vi lagt inn en Qr-kode på denne siden som du også kan bruke.

Frivillige

Vi trenger hjelp av mange frivillige til dette arrangementet – til å rigge, registrere de som skal løpe, være på kjøkkenet i kirkestua samt selge

mat, og til rydding etter løpet. I forkant trenger vi noen som kan sette opp plakater, og noen som kan hakke is og gjøre veien trygg. Arbeidet med å gjøre banen klar, starter klokka 15.00 denne dagen.

Vi håper du vil bidra med penger, at du vil delta, og at du vil sponse ungdommene, barna og konfirmantene når de spør. Og sist, men ikke minst, at du møter opp og heier på de som løper. Og har du ikke anledning til å være med 19.mars, vil vi likevel oppfordre deg til å gi til fasteaksjonen på vårt vippsnr 661065.

Vil du bidra som frivillig? Send en e-post til kari.skavlan.mogstad@gmail.com

- Kari Skavlan Mogstad
- Christian Volden
- Lillian Dombestein

Rachelle drømmer om å studere matematikk. Enn så lenge må hun dyrke mat til familien.

Foto: Håvard Bjelland/Kirkens Nødhjelp

Rachelles hjerte for Libanon

– Jeg elsker familien min, landsbyen og landet mitt. At jeg kanskje må forlate alt, er helt forferdelig å tenke på, sier 15 år gamle Rachelle El Debs.

– Se hvor vakkert det er. Det er det vakreste stedet på jord, ikke sant? Fjellene, dalen, trærne. Jeg kan ikke komme meg fort nok ut i naturen, smiler Rachelle El Debs, og ser utover Bekaadalen.

Vi er i Deir El Ghazal, helt på grensa til Syria. Kun fjellene skiller. Her kunne de se kampene pågå mellom IS og libanesiske styrker.

Området har vært uten vann i 40 år, og alt drikkevann har kommet med lastebil en gang i uka.

Fasteaksjonen gir vann

I dag har Rachelle tatt oss med på tur opp i fjellene, vi er på 1300 meter over

havet. En av hobbyene hennes er å gå på tur i fjellet.

– Jeg er opptatt av å holde meg i form, og å gå har hjulpet meg masse. Jeg tenker klarere og føler meg mye bedre etter en fjelltur, smiler hun.

Turen er ikke tilfeldig valgt, hun vil nemlig vise oss en vanntank på 800 000 liter som gir vann til landsbyen hennes, nesten tre tusen mennesker. Både syriske flyktninger og libanesere.

Helt til 2020 var landsbyen uten vann. De hadde en 300 meter dyp brønn som sto ubrukt fordi det verken var penger

til strøm eller diesel til å drifte den.

Takket være midler fra Kirkens Nødhjelps fasteaksjon, kan vi sørge for rent vann. Derfor har vi siden 2020 bygd et solcellepanel, en vanntank og koblet til vannrør.

– Vannet har vært helt avgjørende for landsbyen min, og jeg som går så mye på tur, drikker vann hele tiden, forteller hun.

Et land i mange kriser

Spesielt ungdom som Rachelle får føle krisene på kroppen.

– Det er vanskelig for alle, men det vondeste er at det ikke er noen fremtid for oss her. Vi unge må reise ut for å få jobb.

I 2019 kollapset økonomien i landet, folk mistet

alle sparepengene sine og det offentlige tjenestetilbudet krasjlandet. Lønnene sank dramatisk. I 2020 ble hovedstaden Beirut rammet av en massiv eksplosjon som blant annet ødela landets viktigste kornlager. Så kom covid og nå ligger hele landet med brukket rygg. Arbeidsledigheten er skyhøy, helsetilbudet elendig og unge velutdannede flykter fra landet.

– Jeg vil være her i Libanon sammen med familien min, men jeg har nok ikke noe valg. Skal jeg få meg en jobb, så må jeg reise ut.

For Rachelle er helt bestemt på at hun skal få seg en god utdanning. – Jeg elsker matte og får alt rett på prøver. Så jeg

har lyst å utdanne meg innen ingeniørfaget, forklarer hun.

Knusktørr jord

15-åringen bor sammen med mamma, pappa, to brødre og farmor. Familien ble også rammet av økonomikrisen. Som mange familier må de nå jobbe hardt for å leve. – Jeg hjelper til mye i huset, foreldrene mine jobber hele tiden og har aldri fri, derfor vasker jeg klær og lager mat.

Prisene på basisvarer som brød, matolje og mel har mangedoblet seg, derfor har det vært et viktig tiltak å sørge for at folk kan dyrke sin egen mat. Noe som har vært veldig vanskelig i Bekaadalen hvor jorda er knusktørr og vanskelig med tilgang til vann. På de varmeste dagene kan det være opp til 40 grader.

– Vi har fått en egen hage hvor vi nå dyrker tomater, agurk, nektarin, druer, aubergine, har mandeltrær og fiken, forteller hun. Det blir fort tørt her, så det at vi kan vanne, betyr jo alt.

Telefonen er viktig

Når Rachelle ikke hjelper til i hagen eller hjemme, er hun sammen med vennene sine. Da er det mat, Netflix og mobilen som gjelder.

– Jeg kan ikke være uten telefonen min, det går ikke, flirer hun, og legger til at det samme gjelder for vann.

– Jeg kan ikke være uten vann heller, smiler hun.

• Anette Torjusen/Kirkens Nødhjelp

Vannet som fikk musikkdrømmen til å spire

Ali Bou (26) trengte å tjene penger slik at han kunne ta en master i musikk, men det var ikke nok strøjobber etter finanskrisen. Da vannet kom til landsbyen, satset han alt på drivhus. Nå er han ferdigutdannet musiker og forsyner hele området med grønnsaker.

– Bli med inn, så kan dere se selv, smiler 26 år gamle Ali Bou. Han er Deir El Ghazals store grønnsaksbonde. Enorme tomater og knasende god paprika har blitt hans varemerke.

Men la oss spole litt tilbake – sånn cirka tre år. Da er Alis drøm å utdanne seg innen musikk, men det er kostbart. For å få det til trenger han en inntekt som kan få han gjennom masteren.

Uten vann i 40 år

Ali bor i Libanon, som har opplevd finanskrisen, kollaps av alle offentlige tjenester, covid og enorm arbeidsledighet. Folk har mistet alle sparepengene sine, og arbeidsledigheten er skyhøy. Unge mennesker rømmer landet i håp om en bedre fremtid.

Landsbyen han bor i, hadde ikke hatt vann på 40 år før Kirkens Nødhjelp kom på banen med en vanntank som rommer 800 000 liter vann, reparerte brønnen og bygde solcellepanel. Med vannet kom også ideen om å dyrke grønnsaker som en biinntekt.

– Da vi fikk vann til landsbyen, bestemte jeg meg for å satse på drivhus. Jeg trengte virkelig å tjene penger, understreker han.

Nå, tre år senere, er vi her og inviteres inn i drivhuset, hvor han forteller

ivrig om dryppirrigasjon, smarte løsninger og vann.

– Her ser dere vannledninger hvor vannet pipler ut direkte på plantene. Gjødning får jeg fra hønene mine, og utenfor drivhuset har jeg planter som tåler bedre litt tørke, forteller han.

Umulig uten vann

Det hele begynte som en hobby for å få råd til studier, men vann fra Kirkens Nødhjelp gjorde det også til levebrød for familien hans.

– Jeg kunne ikke gjort dette lønnsomt uten vannet. Her merker jeg nemlig godt klimaendringene, og jeg er bekymret for hvordan

det vil utvikle seg. I år har vi den varmeste sommeren noensinne. På sikt vil vi nok trenge enda mer vann her, plantene trenger mer vann når det blir varmere og varmere. Akkurat i dag er det nesten 40 grader, sier han.

Selv om grønnsakene først og fremst skulle sikre ham en master, vil han fortsette å være bonde.

– Jeg har nå fått min master, jeg underviser på skolen i musikk, og jeg har også privattimer i både fløyte og piano, men liker så godt å være bonde også. Alt det dere ser nå, er på grunn av vannet, smiler han før han inviterer oss inn til en minikonsert i stua mens han byr på juice fra fruktreet i hagen.

• Anette Torjusen/Kirkens Nødhjelp

Ali Bou kan dyrke knasende god paprika takket være vannet fra Kirkens Nødhjelp. Foto: Håvard Bjelland/Kirkens Nødhjelp

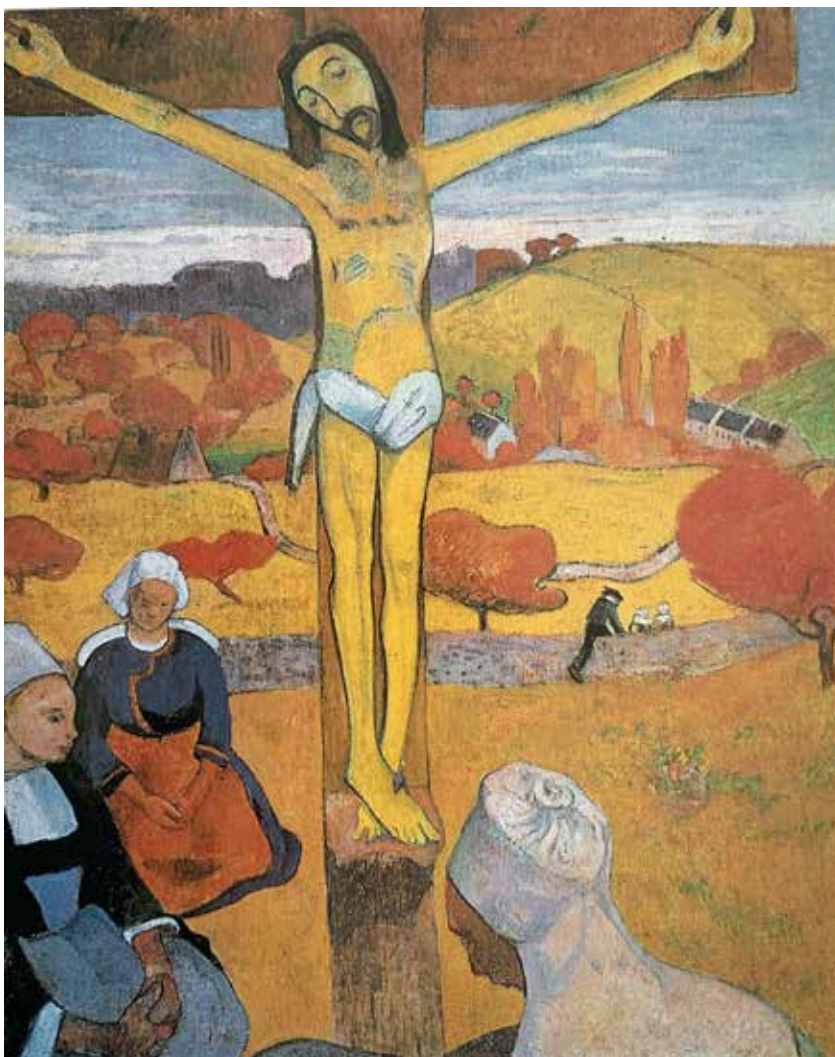
Påskenen i kunsten

Her kommer et lite knippe påskemotiver. Å gå inn i disse bildene er å nærme seg påskens hendelser. Hva er det vi ser? Hva det var kunstneren ville fortelle?

Mihály Munkácsy: Ecce Homo (1896)

Her er det dramatisk på langfredag. Ungarske Munkácsy iscenesetter hendelsen der romernes landshøvding Pilatus presenterer Jesus for folkemengden og spør dem hva han skal gjøre med mannen fra Nasaret. Det koker i mengden. Noen roper «Korsfest ham!» Andre fortviler. Leter du godt, finner du på både Maria Magdalena, Maria, Jesu mor, og apostelen Johannes på bildet. Jesus selv er passiv. Pilatus er tvetydig: Ønsker han å frifinne Jesus?

Dostojevskij sier et sted at Kristi guddommelighet skjønner man ikke noe av før man ser ham som menneske blant mennesker. Ecce homo: Se dette – mennesket!

Paul Gauguin: Den gule Kristus (1889)

Dette er ikke virkelighet, for Jesus ble ikke korsfestet blant bønder i Bretagne på 1890-tallet. Dessuten er fargene «feil». Bondekonene ser ikke ut til å ense korset. Men det er nettopp det Gauguin mener de gjør: Den korsfestede er der som en indre virkelighet.

Vi kaller det symbolisme, en retning på slutten av 1800-tallet innenfor malerkunst, litteratur og musikk. Den ville beskrive følelser og det indre livet ved hjelp av tegn og symboler. Bildet kan være et eksempel på hvordan vi i dag bærer påskenen med oss i hverdagen, i byen, på fjellet og over potetkjelen når vi lager middag – akkurat som bøndene i Bretagne.

James Tissot: Hva Frelseren så (1890)

Det vanligste å male fra langfredag, er et bilde av Jesus på korset. Dette er noe annet. Dette er hva Jesus så fra korset. Motivet er derfor menneskene som står rundt korset. Ser du nøye på bildet, ser du at Jesu føtter stikker fram nederst i bildet, der Maria står. Hva er det Jesus ser? Han ser romerske soldater, de som korsfestet ham. Han

ser en gruppe tilskuere, tilsynelatende lite engasjert i det som foregår. Han ser noen av vennene sine. Mange av dem hadde flyktet. Men noen står igjen, mest kvinner. Deres sorg er stor. James Tissot malte tidligere franske overklassekvinner i Paris. Men så opplevde han en revitalisering av sin katolske tro. Han dro til Palestina og malte en rekke bibelske bilder, slike som dette.

Eugene Burnand: Disiplene Peter og Johannes (1898)

Det er påskemorgen. Det vi ikke ser: Den oppstandne Kristus. Det vi ser: Jesu eldste og yngste apostel, Peter og Johannes. Nå løper de begge til graven. Peter med hånden på hjertet. Johannes folder hendene i bønn. Vi ser farten, intensiteten, håret som flagrer i vinden. Snart skal de møte den oppstandne og bli vitne til øyeblikket da livet

seiret over døden. De er overrasket, for på den tiden var folk like lite vant med at mennesker sto opp fra døden som vi er. På en måte er Maria Magdalena også med i bildet, hun som trodde det var gartneren hun møtte utenfor graven, og som fikk beskjed om å varsle de andre.

Bildet er malt av en lite kjent sveitsisk maler. Noen sier at dette er det flotteste påskemaleriet som noen gang er laget!

• Gunnar Grøndahl

Rogier van der Weyden: Nedtagelsen fra korset (1435)

Påskenen kommer med et stort alvor. Det handler om makt og avmakt, godt og ondt, Guds fravær og Guds nærvær. Van der Weyden har laget en studie i medfølelse. Det handler mest om Maria og Jesus. Han er død. Hun besvimer, blekere enn sin sønn. Hendene er nær hverandre. Kroppene er parallelle. Rommet er trangt og uvirkelig. Alt uvesentlig er borte. Her er det intet vi kan feste blikket på, så vi slipper unna de sterke følelsene. Van der Weyden var en flamsk maler fra Brussel, berømt allerede som 35-åring.

I medarbeidersamtalen forteller vi om hva menighetens frivillige og ansatte jobber med og er opptatt av, og litt om hvem de er.

Harald Bugge stortrives med ulike oppgaver i kirka, og oppfordrer alle til å bli frivillige.

- Hva motiverer deg til innsats?

- Jeg er veldig glad i kirka; den litt grå, kjedelige og trauste. Kirka er mye viktigere enn menigmann tror, ikke bare når det gjelder store livshendelser som dåp, vielser og begravelser. Kirka er der alltid, som en viktig motkraft i vår tid.

- Da alt ble stengt under pandemien ble jeg oppringt av en mann som lurte på hvorfor vi ikke hadde gudstjenester og ringte med klokken. Han gikk ikke i kirka selv, men ville forsikre seg om at den fremdeles var der.

- Den nå avdøde politikeren Berge Furre sa en gang til meg at han var så glad i kirka fordi kirka er «organisert stillhet». Det vil jeg slutte meg til. Jeg setter også stor pris på at kirka er non-profit og i stor grad bygd på frivillighet. I kirka finner jeg dessuten et fint fellesskap der vi alle kan gjøre noe for andre. Det gir oss mye tilbake.

- Hva er du mest opptatt av i menigheten og de aktivitetene du er med på?

- Jeg vil anbefale alle å være frivillige i kirka, uansett oppgaver. Jeg har særlig stor glede av

Å tenne lys og å sette fram blomster på alteret er en av Harald Bugges oppgaver som klokke.

Frivillig klokke Harald Bugge:

Kirka er en viktig motkraft i vår tid

å være klokke. Det er et privilegium! Å komme i kirka en søndags morgen, stelle i stand, gjøre klar til dåp, henge opp salmenumrene på veggen, tusle rundt i kirkerommet og høre på organisten og musikerne hans som øver. Det er helt nydelig! Jeg slapper av og koser meg, og er trygg på at ting ikke trenger å være perfekt. Glemmer jeg noe, er det knapt noen som merker det. Det er også fint å støtte og samarbeide med prestene under gudstjenesten. Jeg er takknemlig for at jeg får være med i dette fellesskapet – det tenker jeg ofte på.

- Hva i menigheten har gledet deg mest det siste året?

- Musikken som beriker kirkelivet vårt. Vi har en veldig flink organist, Eivind Gjerdalen Vonen, og han har tatt med seg mange dyktige musikere inn i gudstjenesten. Dessuten skjer det mye blant barn og unge for tiden, og det er hyggelig!

- Hva ville du gjerne sett annerledes i menigheten?

- Jeg er veldig glad for at vi endelig får pusset opp kjelleren i kirka, som kan brukes til blant annet barne- og ungdomsarbeid. Det er på tide!

- Hvem beundrer du?

- Presten Sunniva Gylver. Jeg er ikke så god i teologi, men jeg har lest ting hun har skrevet om tro. Jeg synes hun skriver nydelig, blant annet om hva som er viktig i kristen tro,

Pensjonert fastlege Oppgaver i kirka:

- Klokke i turnus med fem andre frivillige
- Deler ut menighetsbladet
- Ansvar for sportsavdelingen på loppemarkedet
- Tar gjerne et tak der det trengs.

og jeg kan underskrive på alt sammen. Ellers jeg jeg veldig glad i våre egne prester også, de er veldig, veldig flotte!

- Hva er din beste egenskap?

- At jeg er engasjert og oppriktig glad i mennesker. Særlig de som strever. Det var litt vanskelig å pensjonere seg og ikke lenger være doktor for dem som står lengst nede i samfunnet. Jeg vil også påstå at jeg er usnobbete.

Og din verste?

- Jeg kan bli litt «bedreviter» og påståelig. Men jeg har venner i alle leirer, så jeg blir fort korrigert.

- Hva gjør du når du skal slappe av?

- Jeg leser og er glad i en god film på tv eller kino. Og så er jeg glad i å gå på ski, helst om ettermiddagen. Jeg liker sol! Jeg har vært fryktelig klokkestyrt i utdanning og jobb i mitt tidligere liv, så nå når jeg er blitt pensjonist nyter jeg å somle om morgenen.

Tekst og foto:

• Elin Toft

Tore Renberg:

Lungeflyteprøven

Forsvar for en ung kvinne som var mistenkt for spedbarnsdrap.

Tore Renberg er en velkjent forfatter. Han er født i Stavanger og har utgitt en rekke bøker og fått flere priser.

Mange kjenner kanskje romanserien om Hillevågs-gjengen, en kriminell bande i oljetidens Stavanger, eller romanen *Tollak til Ingeborg* fra 2020. Den handler om Tollaks forhold til kona Ingeborg og til barna.

Tollak er en isolert og gretten mann som venter på at hans to voksne barn skal komme hjem, og at han skal fortelle hva som hendte den gangen Ingeborg forsvant. Fortellingen drives frem av Tollaks indre monolog med avdøde Ingeborg, krydret med hans alkoholproblemer, med bygderytene og hemmeligheten knyttet til Ingeborgs forsvinning.

Suksessroman

I 2023 kom suksessromanen *Lungeflyteprøven*. Den fikk glimrende anmeldelser, og Renberg fikk fortjent ros for sine omfattende historiske studier og

Tore Renberg

Foto: Petter Sandell

kunnskaper. Den presenteres på følgende vis på omslagsarket: «Denne romanen folder ut den forbløffende fortellingen om Anna Voigt, om et samfunn som straffer sine døtre og sønner hardt, om tortur og henrettelser, om den medisinske lungeflyteprøven som ble starten på moderne rettsmedisin. Om hevn, forfengelig og ortodoksi, om gammel tid mot ny tid.

Ut fra et unikt historisk materiale trer et mylder av skikkelser levende frem, skildret med stor innsikt og innlevelse.»

Virkelige hendelser

Lungeflyteprøven er en historisk roman basert på virkelige hendelser og personer. Det vil si at den består både av historisk materiale og delvis fiktive historier og personer.

Grunnlaget for romanen er over fem års historiske studier. Renberg sier at han har valgt å følge hendelsesforløpet i de historiske kildene, og overlate til romanen å pumpe liv det hele. Renberg forteller om den femten år gamle Anna Voigt som på slutten av 1600-tallet i Sachsen blir tiltalt for å ha drept sitt nyfødte barn.

Dødfødt eller drept?

Det springende punktet i rettsaken mot Anna er om barnet var dødfødt eller ble tatt livet av etter fødselen. Drap av nyfødte ble på denne tiden straffet med døden, og den anklagede stod i fare for omfattende tortur for å si «sannheten».

Utfordringen for Annas forsvarer, Christian Thomasius, var å bevise at barnet var dødt ved fødselen. Og det er i denne sammenheng at den såkalte «lungeflyteprøven» spiller en viktig rolle.

Hvordan var prøven?

Lungeflyteprøven beskrives i boken slik: «Dersom man henter lungene ut av et dødt spedbarn og legger dem i vann, vil ett av to skje: De vil flyte eller synke. Flyter de, har det gått luft gjennom dem. Synker de, har det ikke vært luft i dem. Barnet har ikke pustet.»

En slik prøve ble utført på Anna Voigts døde barn, og legen Johannes Schreyer hevdet at resultatet tydet på at barnet var dødfødt. Dette resultatet ble brukt som forsvar under rettsaken, en rettsak som varte i fem og et halvt år. Denne prøven har senere blitt regnet som starten på moderne rettsmedisin.

Virkelige hendelser

Romanen har et rikt persongalleri hvor mange er basert på historiske personer, og hvor hver og en har en funksjon i den store fortellingen. Og dette persongalleriet greier å tegne et variert bilde av dagliglivet på slutten av 1600-tallet.

Saken mot Anna Voigt er omtalt i skriftene til legen Johannes Schreyer og juristen Christian Thomasius. Renberg ble i arbeidet med romanen så fasinert av Thomasius (1655-1728) at han i år har publisert en fagbok om han: *Aktivisten. Et essay om Christian Thomasius og hans tid*.

Litteraturhjørnet er en fast spalte i menighetsbladet. Her vil vi presentere skjønnlitteratur som vi anbefaler for egen lesing.

I et intervju med Alf Kjetil Walgermo i *Vårt Land* (9.2.2024) sier Renberg at Thomasius var sterkt kritisk til det tette båndet mellom kirke og stat, og at han var en foregangsmann for opplysningstiden. Han var særlig kjent for sin kamp mot tortur og hekseprosesser. I en tid der det var farlig å tenke selvstendige tanker, våger Thomasius å gjøre det, sier Renberg.

"Pageturner"

På tross av 519 sider (pluss epilog, etterskrift, liste og omtale av historiske personer, kart og illustrasjoner, og litteraturliste) er Renbergs historiske roman en skikkelig «pageturner». Vi har lest den begge hjemme hos oss, og har begge sterke anbefalinger.

Den skildrer et viktig tidsskifte i europeisk kultur, samtidig som du blir engasjert i enkeltmenneskene. Personene blir troverdige og peker ut over sin samtid til viktige spørsmål også i vår egen tid.

• Sverre Mogstad

Lasse Kronborg Nilsen (40):

Felleskap er viktig

Lasse liker å snakke med folk. Men å prate om seg sjøl sitter lang inne; en utfordring for en utsending fra menighetsbladet.

Vi har det hyggelig over kaffekoppene i stua hans. Mot øst, fra kjøkkenvinduet og med løftet blikk, kan han se naboen der oppe mot himmelranden. Mot vest, fra stuevinduet, står granskauen tett, høy og rank, for tiden helt hvit mot himmelranden. Flaks for en som elsker å jobbe med ved!

Lasse kom hit til Sørbråten for fire år siden, et par

måneder før Norge stengte ned. Han bodde i byen og savnet noe han kunne drive med på fritiden, og gjerne i rolige omgivelser. Da passet dette huset fra 80-tallet nederst i Sørbråtveien perfekt.

Lærte på YouTube

Plutselig var fritiden intet problem; det ble oppussing, hagestell og ikke minst vedhogst. Han har lært seg å klatre opp i

trærne mens han kvister underveis med motorsaga, for så å kappe treet fra toppen og ned.

- Og hvem lærte deg noe så avansert? spør jeg med bekymret stemme.

- YouTube, kommer det med et smil.

Som naboer så vi han mye på taket en periode. Han la på nytt tak, helt aleine; godt sikret. Som brannmann kan han det med sikring i høyden. For Lasse er nemlig brannkonstabel. Men han holder lav profil og har ikke lov til å la seg avbilde i uniform. Dumt, syns nå jeg!

De skarrende r-ene og bløde konsonantene røper at han kommer fra bedehusland, nærmere bestemt fra Kristiansand-traktene. Han levde barneårene på Flekkerøy med to eldre søstre og en yngre bror og 13-1400 andre innbyggere; ungdomsårene i Vågsbygd.

Søndagsskolen på bedehuset var en selvfølgelig del av barnas oppvekst på Flekkerøy. Pappaene fulgte barna og fylte ventetiden utenfor med mer eller mindre dypsindige samtaler.

- Det var nok et konservativt kristent miljø, tenker Lasse.

Egen båt

Oppvokst på ei øy, da blir sjøen en del av sjelen. Guttungen fikk tidlig egen båt og full frihet til å dra ut å fiske. På Sørbråten ser han ikke havet, men når han kikker ut av vinduet, ser han «grønt hav», sier han. Og skiføret har han ingen grunn til å

klage over, selv om han sukker litt over mangel på god skiteknikk. Men som brannmann må han holde seg i form, så det blir trening på både snø og barmark.

Lasse begynte yrkeslivet som bilmekaniker, men fant etter hvert ut at han heller ville jobbe med tobeinte enn med firehjulinger. Han så at fellesskap er noe av det viktige i livet.

- Tro er en privatsak i Norge, sier han. - Vi snakker ikke mye om det.

- Så hvordan var det å få spørsmål om å gå inn i menighetsrådet?

- Skal jeg dette? var den første tanken. Men samtidig var det spennende og hyggelig å bli spurt. Jeg er ikke så ofte på gudstjenesten. Maridalen kirke er vel like mye et samfunnshus hvor det er fint å kunne treffe alle aldersgrupper. Kirkemiddagene er et fint fellesskap.

- Hva tenker du at du kan tilføre menigheten?

- Jeg kan bidra med praktiske gjøremål. Jeg er en som tenker: er det plass til en som meg? Jeg har overhodet ikke behov for å ta plass. Jeg ønsker å være en del av et fellesskap uavhengig av yrke, fagspråk, ytre og alt det der. Som sagt er kirkemiddagene et fint fellesskap, og kirkekaffen. Når man spiser sammen, blir man kjent på en annen måte, sier han, og synes terskelen i kirka vår er lav.

- Jeg lurte litt på om jeg sa ja for å gjøre bestemor glad, sier han litt underfundig. - Men nei, jeg gjør ikke dette for å få en stjerne hos henne!

En brannkonstabel slokker mange slags branner, ikke bare de som ryker og lukter og setter i gang

Brannmann Lasse er ny i Maridalen og ny i menighetsrådet. Å felle trær på rett måte har han lært på YouTube. Foto: Kirsten Løvdal Bjune

høylydt alarm. Bilulykker, hjertestans, personlige tragedier, barnevernsaker, kriminalitet – ofte er brannvesenet først på plassen; som en gang de ble tilkalt til en hjertestans i sentrum. Mens andre ga hjertekompresjon, hadde Lasse ansvaret for den pårørende som trengte omsorg.

– Vi har mange sterke opplevelser, sier han.

Supert å ha en brannmann som nabo, ja!

Bål og brannfare

Under den skremmende tørkesommeren i fjor, da all bålbrekking var strengt forbudt, så vi røyk fra skauen nedenfor oss. Der hadde to nederlendere tent bål! De slukket det da vi informerte dem om den store brannfaren.

En annen gang lyste det bål langs hele vannkanten ved Øyungen på tross av alle advarslene! I begge tilfellene ringte vi vår gode nabo som brakte sakene videre til de rette myndighetene. Vi slapp alle med skrekken.

Vi har skravla lenge og vel om mye og mangt. Og jeg ser at Lasse er et flott bidrag til menighetsrådet. Og ikke bare det – han er en god nabo med liten traktor som han kan brøyte snø med.

Han svinger gjerne innom en av de enslige eldre nabodamene og fjerner snøen foran døra hennes.

Og han slår gjerne av en prat når vi vinker i det vi går forbi drivhuset og vedstablene hans. Og ikke minst gledelig: Lasse har fått seg kjæreste!

• Kirsten Løvdal Bjune

Det går mot påske igjen. Mange skal til hytta på fjellet. Går det an å gå lange skiturer, nyte livet og appelsiner i solveggen når det pågår krig og massakre i Ukraina og i Midtøsten?

Påske igjen

Jeg spør slik, fordi jeg ser at noen nett-troll har latt seg provosere av at statsministeren har lagt ut et bilde av seg selv på nettsidene sin, der han smilende står i nydelig vintervær under en skitur. Burde han ikke i stedet vært på jobb? Ser han ikke hvor alvorlig verden er blitt? Omtrent slik spør de.

Jeg har ingen mistanke om at Støre og co tar lett på det som skjer i verden for tiden. Tvert imot! En skitur er ingen flukt fra virkeligheten. Den kan snarere være helt nødvendig for å samle krefter til å stå i de forferdelsene vi alle kjenner i disse dagene.

Snart er det påske. Den er så mangt for mange. En tid for familie, for ap-

pelsiner, for gode dager i solveggen og i skiløypa. For påskekrim og påskeegg. Og hvorfor ikke? Å bruke disse dagene i vårløsningen til noe som styrker oss, til trim, sol og frukt må jo være bra! Vi bygger krefter som vi trenger til å ta fatt på hverdagene igjen, når de kommer.

I min alder er vidløftige skiturer noe som hører yngre dager til. Jeg er også mindre mottagelig for lystelig underholdning enn tidligere, og mer opptatt av klassisk musikk, gammel historie og alvor i livet. Typiske alderdoms fenomener, altså!

Dessuten skal jeg gå i kirken i påsken. Påskedagene bidrar til å støtte livet. Hemmeligheten

ved påsken er nettopp dette: Livet seirer! Når Jesus vinner over døds-kreftene, er det nettopp for at livet skal seire, livet slik vi lever det. Ditt og mitt alminnelige liv.

Den kalles «den stille uke», den påskeuka vi snart går inn i. Det er en fare for at den blir alt annet enn stille i år. Uro og krig, angst og død. Alt for mange liv har gått tapt de siste månedene. Tiden kaller på stort alvor, men det er lite vi kan gjøre annet enn å be, håpe og gjøre gode gjerninger. Det finnes ofte en fremtid etter en katastrofe. Vi våger å tro at kjærligheten har større dyp enn ondskaper, for det har Jesus fra Nasaret vist oss. Det er påskeukas viktigste budskap.

God påske!

• Gunnar Grøndahl

Bibelen opererer med flere typer brød - blant annet usyret brød og surdeigsbrød. Både usyret brød og surdeig brukes også som symboler for å fortelle noe om livet. Mikrobiolog Gunnar Bjune som bor i Maridalen, deler noen tanker om korn og brød - og om hva ulike brødtyper kan fortelle oss om livet.

Usyret brød kan ligne på vårt flatbrød i konsistens. Påsken blir også kalt de usyredes brøds høytid.

Foto: Gilnei Barboza, Pixabay

Usyret brød eller surdeig

I de seinere år har noe skikkelig gammelt blitt ny trend – nemlig surdeigsbrød. «Man tager...og lager...» og vips er man med i en bevegelse med

Dette er skikkelig gammelt. Ikke lenge etter at folk begynte å samle vilt korn, fant noen ut at en kunne la noe korn gå tilbake i jorda i stedet for å putte det i munnen.

Så kornet døde, men nye aks vokste opp. Kornets mirakel! Så ble det lett å samle neste år, - men like vanskelig å tygge.

Vel, så var det vel noen som fant opp to steiner da, en flat og en rund, la kornet på den flate og rulla den runde oppå til kornet var knust til mel.

Godt med litt vann i mellet. Ellers blir det så tørt å spise.

En starter

Så er det blitt en deig, og vips, der har vi en «starter», - og den bobler og lever! Bland i mer mel, la den ligge litt på et lunt sted, så eser deigen til en luftig svamp.

Da var det bare å legge den flate steinen med deigen på det nedbrente bålet. Vips så har vi et surdeigsbrød.

«De usyrede brøds

egen Facebook-sekt, og dagen fylles med bekymringer og aktiviteter som «mating av starter». Men hva er egentlig en «starter»?

høytid» er til minne om Israels flukt fra Egypt. De gikk sannelig ikke «på loffen». Det de tok med seg likna mer på norsk flatbrød, som ikke har fått lov til å heve seg før det ble stekt.

Førti år i ørkenen som kvegnomader satte sitt preg på Israel. Kua skaper sitt eget verdisystem.

Siden kua er forutsetningen for at vi nordmenn kan leve her ved iskanten, er det mer enn flatbrød vi har felles med flyktningene fra Egypt.

Men hvordan kunne surdeig bli en så sentral kulturbærer at den nevnes minst 16 ganger i Bibelen?

Surdeigens teologi

Jeg klarer nok ikke svare fullstendig på det, men som mikrobiolog er det med stor stolthet jeg kaster meg over oppgaven å drodle litt om «surdeigens teologi».

Det dreier seg tross alt om diverse *Candida* og *Lactobacillus species*. Surdeigen dukker opp

allerede i 2. Mosebok, sjølsagt, siden det er Exodus, utgangen fra Egypt. I det 12. og 13. kapitlet finner vi hvordan israelittene forberedte seg til flukten ved å fjerne enhver rest av surdeig i husene. I stedet lagde de nok stabler av flatbrød.

Omvendelse?

Så ga de seg ut på reisa. Oppbrudd og reise; det er noe som går igjen i Bibelen som i livet ellers. Til oppbruddet hører det å legge noe bak seg.

På bedehuset hørte jeg ofte om «omvendelse». I kirken, den norske, hører jeg nesten aldri om omvendelse.

Så hvorfor vendte de seg bort fra gjærsopper og melkesyrebasiller? De egner seg ikke til å følge med på ferden gjennom ørkenen.

Nye temperaturer og luftfuktighet; nytt vann og mel; ikke minst nye mikrober i miljøet - hele tida er det en konkurranse mellom det nye og det gamle. Hvem som vinner er usikkert. Det kan være ganske ekle saker som gror i deigen vår til slutt. Det nye må få en rein start!

Gammelt blir nytt

Jesus har noen gode, biologiske observasjoner: ny vin i nye skinnsekker, gammel vin i gamle sekker. Ellers ender det med katastrofe. De usyrede brøds høytid handler altså om noe radikalt: ut med det gamle - inn med noe nytt!

Hva er det nye? Jo, det er faktisk også surdeig. «Himmelriket er likt en surdeig som en kvinne tok og la inn i tre mål

mel, så det hele til slutt ble gjennomsyret.» (Matt. 13.33)

Gjærsoppen og basilene er jo levende og gror raskt gjennom hele deigen. Surdeigen er «totalitær», en ideologi som gjennomsyrer alt.

Fariseernes surdeig

Jeg var ingen stille og from elev på søndagsskolen. Men én ting husker jeg likevel godt: «Pass dere og hold dere unna fariseernes surdeig» (Mark.8.15).

Fariseerne ja, de var ganske sure. Det var de som hadde monopol på sannheten om rett og galt. De var prinsippenes mestre. Prinsippene gjennomsyret alt. De ble totalitære. Og fariseere finnes fortsatt, i og utenfor kirken. Fariseerne har alltid rett. De kan alltid finne en lov, et viktig prinsipp eller et bibelord til å understreke hvor rett de har.

Alltid ha rett

Denne sjølsikre holdningen er smittsom, og vår tid synes å framelske den. Ikke minst i politikken har idealet blitt å alltid ha rett. Innrøm aldri feil og glem ikke å påpeke andres feil og svikt!

Men anarkiet er ikke Jesus alternativ. Ikke en tøddel i loven ville han endre.

Det er ikke surdeig i seg sjøl som er problemet. Det er gammel surdeig vi skal passe oss for! Slik går det med gammel deig: Noen mutanter av gjærceller eller lactobaciller har utkonkurrert alle andre varianter og blitt enerådende. Noe har fått lov til å breie seg, gjennomsyre alt og synke inn i sjølsikkerhet

og åndelig latskap. Resultatet smaker og lukter vondt. Da er det tid for de usyrede brøds høytid.

Rens ut det gamle. Gjør klar for oppbrudd! Den nye starten kan synes full av farer. Men slik er prinsippet for ny «starter» av surdeig: Ta grovt mel, tilsett litt vann, sett blandinga lunt og håp det beste. Spirene til det nye er der i melet.

Trolldom?

Håpet bygger på tro, troen på at det finnes nye gjærceller og lactobaciller i melet. Hva tenkte vel folk før mikroskopet ble oppfunnet? At det var et Guds under eller kanskje trolldom? Men det er helt konkret levende organismer som det alltid finnes noen av på kornet.

Hva vil vokse fram når vi har rensa ut fariseernes surdeig? Det kunne jo være at det er vår egen sjølgodhet og egoisme, eller beregnende mennesker omkring oss som vil utnytte tomrommet og fylle oss med en ny ideologi.

Gode eller onde?

Hva er det egentlig som vil gro fram av seg sjøl når den gamle surdeigen er kasta ut? Rutger Bregman er en nederlandsk historiker som nylig har forbausa en hel verden ved å hevde at mennesker har noe godt i seg.

Folk flest er gode heter boka hans. Der bruker han 400 sider på å overbevise oss om at det egoistiske mennesket egentlig er en konstruksjon som aldeles ikke er vanlig.

Evolusjon, historie, psykologiske eksperimenter

og sist, men ikke minst, økonomiske eksperimenter viser dette med tydelighet. Det er altså en mulighet for at det bor noe godt også i deg og meg – og i alle dem som omgir oss.

Men forutsetningen for at det gode skal vokse fram, er altså at vi renser ut det gamle, «fariseernes surdeig».

Total bom

For mitt eget vedkommende er det nok retthaveriet som er de mikroorganismene som har lett for å gjennomsyre meg. Jeg husker alltid riktig, kan alltid henviser til et vanntett prinsipp og argumenterer best.

Men av og til viser det seg likevel at jeg ikke har rett, eller at min konklusjon fører til noe som er helt galt.

Jeg har nesten aldri dårlig samvittighet. Men ganske ofte har jeg en ekkel følelse av å ha bomma totalt. Finnes det en bitteliten spore av ydmykhet der inne, en vilje til å lytte i stedet for å gå i forsvar, et mot stort nok til å dø for at noe nytt skal vokse fram? Kornets mirakel!

• Gunnar Bjune

(Denne artikkelen har tidligere vært trykket i Klassekampen)

Mikrobiolog Gunnar Bjune deler sin kunnskap om ulike typer brød og hva de er symbol på.

Påskebildet basert på stjernehimmelen har Katja malt etter inspirasjon fra faren til en venninne.

Landsbyboeren på Kringsjø

Kunstner Katja Ræder Aarflot (55) er vokst opp i den lille landsbyen som hun kaller det - mellom Nordberg kirke og Kringsjø stasjon, mellom statsarkivet og «Odd Fellow» - i den lange blokka med blå sprosser. – Her var det trygt. Vi var 80 barn i blokka, og mødrene byttet på å passe på oss ute i gården, sier Katja.

Hun flyttet ut som ung – på folkehøyskole og til Kragerø. Men nå er hun delvis tilbake i barn- domshjemmet i Minister Ditleffs vei for å passe på

sin egen mor. Landsby- følelsen syns hun er den samme.

– Jeg har ikke følelsen av å bo i en stor by. Når jeg

rusler rundt i strøket mitt, har jeg samme følelsen som når jeg går i Kragerø sentrum. Jeg er i en landsby med de kvaliteter som følger med. Jeg hilser på og snakker med mange mennesker jeg treffer. Jeg bor i landsbyen Kringsjø. ikke i Oslo, smiler hun.

I tillegg til at hun delvis bor på Kringsjø, har hun

fått seg fint atelier-felleskap på Akershus i Oslo. Der har bildene på disse sidene blitt til.

Påskebildet

Det blå bildet med Jesus på korset - påskebildet - har en spesiell historie:

– Min venninnes far, Kristoffer Earl Eide, kontaktet meg fordi han hadde hatt en visjon – eller kanskje heller et syn. Han hadde stått ute under stjernehimmelen og plutselig syntes han at Orions belte var tornekronen til Jesus. Andre stjerner ble naglemerkene i hendene og føttene, forteller Katja som aldri hadde sett noe lignende selv. Men nå ble hun utfordret til å male Eides syn.

– Jeg tenkte jeg måtte lage det som en papircollage og male på den. Eide skaffet meg et stjernekart. Så startet prosessen. Vi måtte noen ganger fram og tilbake før han var fornøyd. Men da kjøpte han også det ferdige resultatet, sier hun.

Engasjement

Etter videregående gikk Katja på folkehøyskole med U-landslinje. Det innebar blant annet å tilbringe to måneder i Nepal. Etter det ble hun delvis desillusjonert når det gjaldt u-hjelp på den tiden. Et unntak var SOS-barnebyer. Der fikk kvinner jobb og barn en ny sjanse.

– Det viktigste jeg lærte, var en respekt for nepalesernes måte å tenke på. De har en delingskultur. Hadde du med deg en appelsin på bussen, kunne du ikke spise den selv. Nei – alle måtte få en båt.

De var nummer tre av land på fattigdomslista, men vi hadde mer å lære av dem enn de av oss, forteller Katja som har tatt med noe av dette engasjementet tilbake til Kringsjø.

Fast på Frivilligsentralen

Katja er fast bidragsyter på Frivilligsentralen. Der holder hun kurs og der bidrar hun i det daglige. Hun har fått særlig god kontakt med barna. Mange av dem har opplevd å være på flukt. På Frivilligsentralen får de leksehjelp og voksne får norsk kurs. Og alle har det trivelig sammen.

– Vi skylder folk som kommer hit på dramatiske måter fra andre land, å ta dem imot på en ordentlig måte. Barna fra Frivilligsentralen hjelper meg med å gi mammas liv et positivt innhold. De blir med inn og prater med henne og tegner og spiller spill. Det er vinn – vinn for alle, mener Katja.

Kunst

Katja flyttet til Kragerø for å gå på kunst-skole i fire år da hun var ferdig med videregående og folkehøyskole. Kunstskolen hadde visuell kommunikasjon som studietilbud og hadde også kjente og gode kunstnere som lærere. Det ble bakgrunnen for å søke seg til folkloristikk på Universitetet etterpå. Og med dette i bagasjen har hun siden «lappet sammen et arbeidsliv» som hun kaller det.

Det har blitt mange ulike engasjement, betalt og noe ubetalt. I Kragerø leier hun et vakkert lite hus og hun er folkeregistrert

Katja Ræder Aarflot

her. Om sommeren gir hun omvisninger i Munch og Kittelsens fotspor. Munch holdt til i Kragerø mellom 1909 og 1916. I 2009 var det jubileum og Katja var prosjektleder.

Hun har også vært illustratør både for *KK* og *Aftenposten* ved siden av å produsere kunst til egne utstillinger. Men likevel har hun alltid likt å ha noe annet å gjøre utenom kunsten. Og akkurat nå er det altså å passe på at mamma har det bra i leiligheten på Kringsjø, og å engasjere seg i frivillig arbeid.

Om forholdet til kirken

– Jeg er døpt i Nordberg kirke, men valgte å ikke konfirmere meg. Jeg skrev stil i 9. klasse om hvorfor jeg ikke ville konfirmeres. Hovedpoenget var: Om Gud finnes så ser han mine tanker og er glad i meg uavhengig av konfirmasjonen. Lærer Jorunn Vanvik Johnsen – verdens beste norsklærer – leste opp stilen, husker jeg.

– Min niese var ikke døpt, men valgte konfirmasjon og måtte døpes på

I Katjas bilder er det materialer fra mange kilder.

forhånd. Det står det respekt av, mener Katja. Tross manglende konfirmasjon, er hun i kirken rett som det er. Det er også en vane fra barndommen. Da hun flyttet til Kragerø i ungdommen, brukte hun kirkerommet i Kragerø som tilflukts-

sted når hun trengte å tenke i fred, eller bare å være et rolig sted. – Særlig likte jeg å sitte der når organisten øvde. Jeg kjente at jeg satt i et åndelig rom. Det var et viktig tilfluktssted for meg, sier hun.

• Unni Harsten

Katja bruker mye collage i sine bilder. Hennes neste utstilling er på Fossekleiva kultursenter i Svelvik i mars 2025.

Korset – livets tre

I armensk kirkekunst er korset et symbol på liv, vekst, velsignelse og overflod.

Over alt du kommer i Armenia vil du se store firkantede steiner som står godt synlig i terrenget. Ofte i nærheten av kirker og klostre, men også ute i landskapet.

Steinene er hogd ut med vakre mønstre. Og korset står sentralt på dem alle. De kalles for khachkar (som betyr steinkors), og blir behandlet med både respekt og kjærlighet av armenerne.

Det som slår deg når du ser disse korsene, er at det ikke henger noen på korset. Korset er fylt med bladverk, blomster, drueklaser, fugler – symboler på levende liv. Men ingen Jesus på korset.

Korssteinen ble til på 11-1200-tallet, da armenerne var under muslimsk styre. Men i klostrene, som ofte lå i utilgjengelige fjellområder, ble armensk kultur utviklet videre både i

arkitektur, bøker og i korssteiner. Noen av de vakreste ble laget av Mommik, som holdt til i det nydelige klosteret Norvank.

De armenske steinkorsene ga meg en ny opplevelse av korset. Jeg er vant til å forbinde korset med død, med dødsannonser og begravelser. At korset er et symbol på liv, var en en ny tanke for meg. Men det er utvilsomt en bibelsk tanke.

På steinkorsene kan vi se alle slags frukter, de fleste velkjente fra Armenia, men også fra Palestina, slik som palmetreet.

Korset blir dermed forbundet med Livets tre, det som sto i Paradiset. Druerankene som slynger seg over korset skal symbolisere Kristus. Slik druene blir knust til vin, ble hans blod til liv for oss.

Korset kan også være et symbol på liv.

Det Jesus vant oss på korset, var ikke bare frelse fra synd, men også liv i overflod. Liv som også skal strømme gjennom de som tror på ham. Vi skal være med på å bringe paradislivet hit til jorden.

Steinkorsene i Armenia er en sterk påminnelse om å ta vare på den vakre og fruktbare jorden Gud har gitt oss.

Tekst og foto:
• Erling Rimehaug

Khachkar (som betyr steinkors) står over alt i landskapet i Armenia. Ingen henger på korsene som er fulle av livssymboler

I klostrene, som ofte lå i utilgjengelige fjellområder, ble armensk kultur utviklet videre både i arkitektur, bøker og i korssteiner.

Program Tirsdagslunsjer i Kirkestua våren 2024

Tirsdager klokka 11:30 – 13:00 er du velkommen til lunsj, kulturelle innslag og hyggelig fellesskap i kirkestua på Nordberg.

19.03: Sogn Seniorakademi

26.03 og 02.04: PÅSKEFERIE

09.04: Klassisk lunsjkoncert med Martin Stangebye cello og Maren Ohm Ballestad på fiolin

16.04: Vårkoncert og allsang med tenor Per Andreas Tønder og Eivind Gjerdalen Vonen

23.04: Hvordan skrive testamente? Med Gudrun Aas Homstvedt og Anne Lise Mykebust

30.04: Sogn seniorakademi

07.05: "Den store løvejakten" med Ole Bernt Frøshaug

14.05: "Mot naturen" med Marius Timmann Mjaaland

21.05: Ikke tirsdagslunsj 3.pinsedag. (Etter langhelg).

28.05: Allsang og konsert med Åshild Bergill Hagen og Eivind G Vonen

04.06: «Kirkebyggets historie» med Sverre Dag Mogstad

11.06: «Blant fjord og fjell» Norske mesterverk for klaver og fiolin/hardingfele ispedd små anekdoter. Med Åslaug Hegstad Lervåg og Iselin Skretting.

Trenger du skyss? Prøv Ruters aldersvennlige transport. Ring 23 24 28 50. Pris: Vanlig bussbillett. Bestill helst dagen før!

Babysang

i kirkestua mandager klokka 11.30 ved Åshild Bergill Hagen. NB. Andre mandag i måneden kl 11.30 på Nordberghjemmet. Det er anledning til å spise matpakke sammen etterpå. Kaffe/te og vann er på stedet. Babysang koster kr 40 pr gang.

Åpen sorggruppe

Dette er et drop-in tilbud med samling en mandag i måneden fra 17.00-18.30 i Skøyen kirke, Skøyenvn. 43.

Åpen sorggruppe er for voksne som har mistet ektefelle/partner, foreldre, søsken eller nære venner. Her kan man møte andre i samme situasjon og finne støtte og hjelp på veien videre.

Gratis! Ingen påmelding!

Vi tilbyr Åpen sorggruppe på følgende datoer:

18. mars, 15. april, 13. mai og 10. juni

Ønsker du mer informasjon om åpen sorggruppe?

Kontakt:

**Gudrun Aas Homstvedt,
diakon i Maridalen/Nordberg**

gh697@kirken.no

tlf. 468 62 174

Litteraturtimer

Vi fortsetter med litteratursamlingene våren 2024.

Fordi samlingene er en del av seniordiakonien i menigheten, er de åpne for alle, gratis og uten påmelding. Det blir en presentasjon av en skjønnlitterær tekst eller et litterært tema med påfølgende samtale. Det er ingen forutsetning at man har lest eller kjenner teksten. Enkel bevertning.

Mandag 8. april kl. 14: Jakob Lothe om *Korset* av Sigrid Undset

Mandag 6. mai kl. 14: Sverre Dag Mogstad om *Den fjerde nattevakt* av Johan Falkberget

Z-Nordberg er en klubb for dere som går i 6, 7. og 8.klasse. Sju fredager i dette halvåret er dere invitert til Z-Nordberg - i kirkestua, kirkekjelleren, ungdomshuset og etter hvert også ute.

På Z-Nordberg får dere pizza og brus, og ofte også kake eller boller. På klubben har vi brettspill og andre spill, konkurranser, leker, bordtennis, grip mikrofonen, smykkelaging, baking, Twister, dødball, stikkball, innebandy, fun-battle, Ryktet går, Kahoot og dagens ord (andakt). Mange kommer sammen med venner, mens noen kommer alene. Mange får nye venner.

Dere melder dere på ved å vippe 50 kroner til 992 90 914 (Kari Mogstad).

Velkommen til Z-Nordberg fredagene **15.mars, 12.april, 3.mai og 25.mai, fra kl 18.30 til kl 21.**

Trenger du kirkeskyss

til søndagens gudstjenester?
Ring diakon Lillian Dombestein
tlf. : 973 05 294

Korsvoll Normisjon inviterer til fellesskapskvelder

Søndag 7. april 18.00
Fellesskapskveld / Takkefest for påske» Kåre Skråmestø.
Kaffe og kaker

Søndag 26. mai 18.00
Fellesskapskveld. Anne Margrethe Saugstad. Nattverd. Kaffe og kaker.

Les mer om våre øvrige søndagsmøter og andre arrangementer under Kalender på <http://Korsvollfellesskapet.no>

Korsvoll Normisjon, Tåsenveien 121

Etter Skoletid

"Er det lenge til vi skal spise?" spør mange av barna når de kommer til Etter Skoletid i kirkestua, rett etter skoleslutt.

"Vi skal ikke spise før om en halv times tid, så dere har god tid til å leke først." Og så er leken i gang, i kirkestua, utenfor kirken eller i kirkekjelleren: bordtennis, tegning, kaplaklosser, brettspill, twister, rockeringer, innebandy, stikkball, bokstavlek, puslespill, og fellesleken "fruktsalat" osv.

Etter skoletid er et gratistilbud for barn i 4, 5. og 6.klasse i regi av Nordberg menighet. Det møter vanligvis opp mellom 20 og 28 barn, - noen kommer hver gang mens andre kommer av og til. Alle er velkommen! Til mat, prat, mye lek og spill, og litt alvor - dette semesteret lærer vi om Jesus. Det er fint med påmelding til Etter skoletid, til kari.skavlan.mogstad@gmail.com. Men påmelding er ikke nødvendig.

Når dette leses, har det allerede vært Etter skoletid fire ganger i 2024. **Det er Etter skoletid fra 13.45/14 til kl 16 følgende onsdager: 3.april, 24.april og 22.mai.**

Kvinner ved brønnen

Velkommen til Kvinner ved brønnen våren 2024!
Samling: **Tirsdag 9. april kl 19.30 med Kristin Stang Meløe som liturg.**

Vi møtes til tekstmeditasjon og bønnevandring i kirken, etterfulgt av tro- og livfellesskap i kirkestuen. Enkel servering.

Alle kvinner er hjertelig velkommen!

Vår 24: Program for Seniorakademiet

19.03: Lars H. Gulbrandsen:
Norsk vindkraft på land
Et blikk på den nye konsesjonsordningen, realisme, og det reelle behov i vårt vannkraftland
30.04: Sverre Grimstad:
Greveveien fra Maridalen til Hakedals verk
Møtene holdes i kirkestua, Nordberg kirke, og starter ca. kl 11.30.

Velkommen til seniorakademiets nye hjemmeside!

www.sognseniorakademi.no

Nordre Aker kirkeakademi

Onsdag 17. april kl 19.30:
Pål Kolstø: Putin, folket og den russisk-ortodokse kirke.

Pål Kolstø er professor i russlandsstudier ved Universitetet i Oslo.

Han vil snakke om folkelige bevegelser og om oppslutningen om Putins prosjekt og om den russisk-ortodokse kirke i ulike aldersgrupper.

Enkel servering. Inngangspenger: kr 100.

Sted: Nordberg kirkestue.

Parkering ved kirken

Parkering er blitt en voksende utfordring i byen vår. Og bydelen vår slipper ikke unna. Problemene forplanter seg også like inn på parkeringsplassen foran Nordberg kirke. Stadig flere setter bilen sin ved kirken, selv om de ikke har et gjøremål der.

Dette blir et problem for alle dem som skal på et arrangement i kirken eller ønsker å besøke kirkekontoret.

Det skjer ikke noe i kirkens lokaler bare på søndag formiddag. Hele uka er det samlinger av ulike slag store deler av dagen: mange korøvelser, begravelser, minnesamvær, tirsdagslunsj, speideren, barnearbeid, utleie til møter og fester - blant annet. Når folk leier eller samles i kirkens lokaler, må de også kunne sette bilene sine der.

Så - skal du ikke besøke kontoret, delta på et arrangement i kirken eller i kirkestua, må du være vennlig å finne et annet sted til bilen.

Organist Ulf Nilsen har seniorkonsert Maridalen i mai. Han er en fryd å høre på!
Foto: Kristent arbeid blant blinde KABB

Velkommen til Maridalen kirke

Onsdag 10. april, kl. 12.15 seniorkonsert i Maridalen kirke med Martin Stangebye på Cello og Maren Ohm Ballestad på fiolin. Fri entre

Onsdag 15. mai, kl. 12.15 seniorkonsert i Maridalen kirke med Ulf Nilsen – på piano og fiolin. Fri entre

Onsdag 12. juni, kl. 12.15 seniorkonsert i Maridalen kirke med organistene Simon Nilsson og Eivind Vonen. Fri entre

Mandag 1. april, 2. påskedag kveldsgudstjeneste med kveldsmat (gratis).

Torsdag 25. april kl. 17.00 – vårens siste kirkemiddag, velkommen. Påmelding til Ketil kr736@kirken.no, senest onsdag 24. april. Kr. 50. For familier kr. 100.

Kirkelige handlinger

Døpte

24.01 - 02.03

Kristina With Granly
Live Søberg Eriksrud
Stella Ivy Ortiz-Hansen
Marie Fredriksen Hjort
Sienna Michelle Ortiz-Hansen
Jenny Dramdal Ekerholt
Edward Dammen-Hoel
Mathias Lunderby Broch-Due
Adele Stang Groven
Nicholas Belfiore
Bordoni Ørskov

Matilda Lien Gottrup

Håkon Hjort Kure

Gravferder

02.02 - 07.03

Gull May Irene Moen
Eva Elton
Kristen Knudsen
Ingar Olsen
Steinar Kildalen
Torbjørn Eugen Edvardsen
Richard Birkeland
Tøndel
Odd Raam

Foto: Ali Suliman, Anno-museene i Hedmark

Bli med på tur!

Denne sommeren vil diakonene i Nordberg og Maridalen menigheter arrangere tre dagsturer med buss for seniorer fra våre områder i samarbeid med Nordberg Lions. De vil hente og bringe deg som trenger det til og fra bussen.

Tirsdag 18.juni kan du bli med til Hamar. Der skal vi besøke Utvandremuseet og Domkirkeodden og avslutte på Jernbanemuseet. Selvsagt blir det lunsj underveis.

Torsdag 15.august drar vi på båttur på Oslofjorden – selvsagt med god lunsj. Tirsdag 10.september blir det tur til Søsterkirkene på Hadeland og lunsj på ærverdige Granavolden. Vi legger også turen innom Grindaker vev på denne turen.

Mer informasjon kommer i neste nummer, men sett av dagene alt nå. Vi kan ha med rullator på alle turene. Men du må kunne gå litt og være i relativt bra form. Pris per person for hver tur er kr 450.

Påmelding til diakon Gudrun
gh697@kirken.no eller tlf 468 62 174
eller diakon Lillian
LD929@kirken.no eller tlf 973 05 294.

Bago og Tweesters

Nordberg barnegospel (Bago) er for alle barn som liker å synge! En sprudlende gjeng der sangleden er i fokus. Alderen er fra ca. 4 år til og med 4. klasse. Øvelse i kirkestua hver onsdag kl. 17-17.45.

Send en mail til
nordbergbago@gmail.com
for mer informasjon.

Nordberg Tweesters er koret for dem som går i 5.-7. klasse. De synger mange ulike sjangre og øver også på grunnleggende sangteknikk. Øvelse på onsdager klokka 18.30-20.00 i Ungdomshuset.

Send en mail til
nordbergtweesters@gmail.com
for mer informasjon.

Årets familieweekend på Sauevika

24.-26. mai er det tid for årets Familieweekend i samarbeid med Nordberg menighet på idylliske Sauevika leirsted på Hvaler i Østfold. Beliggenheten er fantastisk: Bilfritt område med egen badestrand og brygge, muligheter for fotball, volleyball, kanopadling, spasér- eller løpeturer. Her blir det tid for tro, liv og røre - fellesskap med andre familier, familiemøter, gode samtaler, ungdomsopplegg, barnegrupper, familiestafett, morgenjogg, lek og moro til lands og til vanns. Eventuelle spørsmål kan sendes til

petermaseide@gmail.com.

Sogn Frivilligsentral

Minister Ditleffsvei 22, 0862 Oslo
Leder: Mona Magnussen
Tlf: 22 95 03 05 / 971 02 423
Åpningstider:
mandag til fredag kl. 9-15.
sognfriv@kringsjaanett.no

Gratis sykurs

På Frivilligsentralen hver 14. dag i uker med partall. Her kan du få hjelp til dine syprosjekter - stor og små.

Kontakt: Gudrun Aas Homstvedt 468 62 174

Nordberghjemmet: Velkommen til den årlige kunstutstillingen

I festsalen ved hovedinngangen til Nordberghjemmet i Carl Kjelsensvei 23 C arrangeres det kunstutstilling og vernissage lørdag 16. mars kl. 12.00-16.00. Åpent også søndag 17. mars fra 12.00-16.00

- Lørdag blir det servert bobler og kanapeer til alle som kommer innom. Hovedtyngden av utstillerne er kunstnere fra Nordre Aker, men vi har også utstillere fra andre bydeler i Oslo. Vi har flotte lyse lokaler på bakkeplan som egner seg godt til kunstutstilling, forteller kulturleder Linda Jeppesen ved Diakonhjemmet Omsorg, avdeling Nordberghjemmet.

- Her har vi hatt utstillinger i mange år med et lite avbrekk under pandemien. Nå begynner utstillingen å bli innarbeidet, og det er veldig gøy at så mange kunstnere har lyst til å delta i en årlig kunstutstilling på Nordberghjemmet, sier Jeppesen.

i tillegg har Nordberghjemmet også kontinuerlige mini-utstillinger.

Blant kunstnere som vil delta er blant annet Kåre Eriksen, en lokal billedkunstner. Han bor og arbeider på Nordberg. Eriksen har bakgrunn fra blant annet Kunsthøgskolen i Oslo hvor han var ferdigutdannet som 50-åring. De siste 24 årene har han jobbet utelukkende som kunstner, forteller han.

Sigrunn Slaathaug deltar

også i år. Hun er en kjent kunstner fra lokalmiljøet på Nordberg. Slaathaug har kunst og håndverksbakgrunn, og har deltatt på mange utstillinger, jubileer og festivaler. Hun har bakgrunn i folkekunsttradisjon i Telemark, og finner impulser i naturopplevelser, kunst og litteraturhistorien og «livet».

- I tillegg kommer det flere andre spennende kunstnere. Noen har vært med tidligere, og noen er nye for oss, forteller Jeppesen. - Vi får rett og slett se hva vi får plass til, og kabelen er ikke helt lagt enda, sier hun.

Konseptet med å ha kunstutstilling på sykehjem er veldig populært. Beboere som har en begrenset bevegelsesfrihet får tilgang til kunst, og på Nordberghjemmet er det mange kunstinteresserte som bor.

I tillegg kan pårørende og personer fra nærmiljøet komme innom. Her er det åpent på dagtid og det er store muligheter for å anskaffe seg et flott kunstverk forteller kulturlederen.

Utstillingen varer frem til 2. mai og kan besøkes hver dag på dagtid foruten i åpningshelgen.

• Linda Jeppesen

Randi Tvedt Haga deltar med bilder. Hun har vært med flere ganger.

Sigrunn Slaathaug deltar også i år. Hun er en kjent kunstner fra lokalmiljøet og har også hatt malekurs for eldre i bydelen.

Vi fortsetter serien som vi håper kan inspirere oss alle til en grønnere livsstil. Denne gangen møter vi Marius Mjaaland som er medforfatter i bok om menneskets tidsalder - antropocen.

Velkommen til menneskets tidsalder!

Antropocen. Menneskets tidsalder. Ennå er ikke begrepet offisielt, men de siste årene har vi nærmet oss en klarere definisjon på noe så sjeldent som en ny geologisk epoke.

Det nye er at mennesket for første gang fremstår som den største endringsfaktoren på jorden, enten man studerer forandringer i jordlag og sedimenter, i atmosfære og stratosfære, i hav og innsjøer eller i vegetasjon, dyreliv og biosfære.

Overalt ser vi det samme: Menneskelig aktivitet bidrar til endringer som får store konsekvenser for livet på kloden, ikke minst for oss selv, og trolig i tusener av år frem i tid.

Hvordan skal mennesket forholde seg til naturen?

Og her kommer vi frem til det sentrale spørsmålet: Hva skal vi tenke om mennesket og menneskeheten i antropocen? Og ikke minst, hvordan skal vi forholde oss til det?

Mennesket har alltid vært så uendelig lite i forhold

til den store, mektige og overveldende naturen, skriver miljøhistorikeren Sverker Sörlin, men så er det plutselig mennesket som har blitt stort, mens verden er liten og sårbar.

Økende økologisk fotavtrykk

Vårt økende økologiske fotavtrykk skyldes summen av økende folketall og økende forbruk av energi og areal, og aller mest bidrar vi i Vesten, som i lang tid har betraktet vår egen kultur og teknologi som overlegen, som resultatet av et fremskritt som på sikt skal redde verden.

Vi har, med god grunn, vært stolte av å kunne beherske naturkreftene og overvinne våre naturlige fiender, sykdommer, nød og fattigdom. Over noen få generasjoner har vi opplevd en velstandsøkning som så sent som på 1800-tallet var utenkelig.

Stadig vekst

Men så viser det seg altså at det er nettopp industrialisering, velstand og forbruk som ødelegger mest, som setter det tyngste avtrykket. Dette er ikke et resultat av vond vilje, men en konsekvens av selve Systemet, et økonomisk system som krever stadig vekst, og som mange nyter godt av både som forbrukere og produsenter.

Navnet bærer i seg et nytt perspektiv, et vendepunkt for kloden vi lever på og for forholdet mellom menneske og natur.

Mennesket og naturen. Kan vi få til å leve i naturen uten å rane fra framtidige generasjoner?
Foto: Unni Harsten

Den årlige overforbruksdagen, da verden har brukt opp ressursene som kunne regnes som bærekraftig det året, kommer tidligere år for år. I 2023 falt den på 2. august – etter det forbruker vi av det som hører til fremtidens generasjoner.

Ran fra framtida

Dette ranet fra framtida er et av vår tids store moralske dilemmaer. Vi nedprioriterer verdien av framtiden og fremtidig liv. Regner vi ut fra norsk forbruk alene, ville overforbruksdagen kommet allerede den 12. april og kreve 2,7 planeter.

Alle kan enes om at slik kan det ikke fortsette. Men hva gjør vi? Hvordan kan vi endre det livet vi lever, den økonomien vi stoler på, ressursene vi tjener på? Har vårt politiske system rom for en radikal endring?

Optimistisk teolog

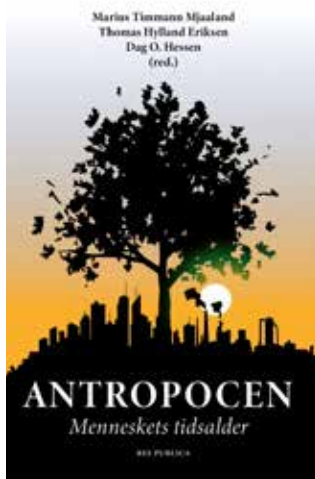
Teologen og paleontologen Pierre Teilhard de Chardin har beskrevet vår tid som et høyere bevissthetsstadium, nousfæren. Denne springer ut av biosfæren og henger organisk sammen med den, men ligger på et høyere utviklingsnivå og fører derfor med seg et større ansvar for skaperverket.

På dette stadiet i evolusjonen mener Chardin vi vil gjenoppdage vår samhörighet med alt det skapte – og med Skaperen. Chardin er i siste instans optimist på vegne av fellesskapet og tror vi vil være i stand til å bruke vår kreativitet til å skape en bedre verden.

Grunn til pessimisme

I vår tid har vi imidlertid oppdaget omfanget av ødeleggelsene og er mer pessimistiske.

Mange har pekt på at

vi står overfor enorme utfordringer som samfunn, som sivilisasjon. Antropocen avdekker ikke bare vår styrke, men også vår sårbarhet. Den viser hvordan alle folk og regioner er avhengige av andre, for ingen løser en klimakrise på egen hånd. Vi trenger hverandre.

Nå haster det

Det er fortsatt teoretisk mulig å unngå de verste katastrofene, men det begynner å haste med å finne løsninger både teknisk, økonomisk og politisk. Vi kan ikke lenger bare snakke om dem.

Det er et stort ansvar som hviler på vår generasjon, og det er neppe en trøst at det ansvaret blir enda større for neste generasjon, for ikke å snakke om generasjonen etter den igjen.

Antropocen er en epoke som krever at vi tenker nytt, i det små og i det store. Derfor er det viktig at vi begynner å tenke sammen – på tvers av vante kategorier.

Utdrag fra boken *Antropocen. Menneskets tidsalder* (Oslo: Res Publica, 2024)

- Marius Timmann Mjaaland,
- Thomas Hylland Eriksen
- Dag O. Hessen

Marius Timmann Mjaaland kommer på tirsdagslunsj 14.mai for å snakke om temaet: "Mot naturen"

Dette diskuteres i menighetsrådene

Fra møte i Maridalen menighetsråd 26.02

Første sak på agendaen var en sak unntatt offentlighet. Denne saken tok såpass lang tid at flere andre saker ble utsatt til neste møte.

Menighetsbladets tilstedeværelse

Menighetsrådet tok opp menighetsbladets tilstedeværelse på møtene til en kort debatt. Det framkom ingen innvendinger og bladets representant ble ønsket hjertelig velkommen til å referere det som er av interesse. Menighetsrådet er samstemte i at de er positive til at menighetsrådsmøtene omtales i bladet.

Det ble framsatt ønske om at leder i menighetsrådet kunne få se hva som ble skrevet før det går i trykken. Det har redaktøren ikke noe imot. Det er i alles interesse at refereringen blir så korrekt som mulig.

Økonomi

Maridalen menighet er i en ny situasjon med den nye kirkestua. Det gjør også at budsjettarbeidet blir litt annerledes for kommende år. Men det jobbes med et nullbudsjett der man synliggjør på en forståelig måte både inntekter og utgifter.

Det ble også vedtatt å sende søknader til Seniorstiftelsen om midler til seniordiakon, en ny mikrofon, seniorkonserter, kirkemiddager, blomsterhilsener til seniorer 80+ og til sommerturer.

Kommunal støtte

Maridalen har søkt og fått støtte fra kommunens frivillighetsmidler - 15 000 kr til langbord utenfor den nye kirkestua og 10 000 kr i "grønne midler" til slåtten

på kirkens område. Man planlegger å be lokale snekkere om å bygge langbordet.

• Unni Harsten

Fra møte i Nordberg menighetsråd 27.02

Et tydeligere samarbeid om forvaltningen av Nordberg menighets eiendommer er nødvendig. Dette ble understreket da styret i Stiftelsen Nordberg menighets eiendommer ble invitert til menighetsrådets møte 27. februar.

Eiendommene i Nordberg menighet

Oslo kirkelige fellesråd forvalter selve kirken med kjeller og kontorfløyen på vegne av menigheten, mens kirkestuen, ungdoms- og barnehagen, presteboligene i Peder Ankers vei og i Kjelsåsveien, eies av Eiendomsstiftelsen. Til sammen utgjør dette en eiendomsmasse som krever mye oppfølging.

Eiendomsstiftelsen har som formål å forvalte eiendommene "til menighetens beste". Det er menighetsrådet som skal sette målene for hvordan eiendommene skal brukes, mens Stiftelsen skal drifte og vedlikeholde eiendommene.

Styrke samarbeid om eiendommene

Samtalen i menighetsrådet handlet om hvordan dette strategiske samarbeidet kan styrkes og gjennomføres framover. Det ble foreslått å etablere en arbeidsgruppe med medlemmer fra begge parter.

Sammen må begge parter vurdere hvor mye eksempelvis kirkestua og ungdomshuset kan brukes

til eget arbeid og hvor mye disse må leies ut for det skal bære seg økonomisk.

- Det er et etterslep på vedlikeholdet som krever mer strategisk disponering av økonomiske midler, informerte Trygve Bornø som er styreleder i Eiendomsstiftelsen. Han pekte på at det må utarbeides et felles beslutningsgrunnlag som begge parter kan prioritere og handle ut fra.

Det ble lagt fram en rekke tall og fakta som ga menighetsrådets medlemmer - også de som var med i forrige periode - en langt bedre oversikt over hvor landet ligger. Eiendommene bidrar atskillig økonomisk til menighetens virksomhet.

Ferdigstillelse av kirkekjelleren

For menighetsrådet er det en prioritet å ferdigstille kirkekjelleren etter at Kirkelig fellesråd i Oslo ikke fullførte oppussingen på grunn av manglende økonomi da det nylig ble gjennomført en større rehabilitering av kirken. Nå venter en rekke aktiviteter utålmodig på at hele kirkekjelleren kan bli tatt i bruk. Eiendomsstiftelsen har allerede stilt midler til rådighet for å ferdigstille kjelleren.

Etter Eiendomsstiftelsens besøk i menighetsrådsmøtet, valgte rådet å lukke møtet under behandlingen av selve saken om kirkekjelleren av hensyn til menighetsrådets kommende forhandlinger med Fellesrådet. Men referatet fra saken vil senere bli åpnet for innsyn.

• Helge Kjøllesdal

Feirer med loppemarked

Snart er det igjen klart for loppemarked arrangert av Korsvoll skolekorps. Samtidig fyller korpset 60 år. Nytt i år er konsert og drilloppvisning under selve loppemarkedet.

Lørdag 27. og søndag 28. april er det igjen klart for loppemarked på Korsvoll. Loppemarked er kanskje mer aktuelt enn noen gang siden det er gjenbruk i praksis. For korpset har det vært viktig å ha et grønt fokus, både ved at brukt selges videre og måten markedet gjennomføres på.

- Alle loppemarked bidrar jo til ombruk og hjelper således til med overgangen til en mer sirkulær økonomi. Loppemarkedet til Korsvoll skolekorps har i tillegg avtaler med ulike aktører for å ta over det som ikke selges i løpet av helgen, slik at det ikke kastes, forteller Torgeir Fritsvold, som er medlem i loppekomiteen i korpset.

Avhengig av frivillighet

Loppemarkedet er ikke noe som skaper aktivitet bare en helg om våren og høsten. Mange mandager gjennom hele året summer det av folk i loppeskjelleren på Korsvoll skole der man tar imot og sorterer lopper. Innlevering vil være mulig på flere datoer fram til loppemarkedet starter 27. april.

- Korsvoll skolekorps er en frivillig organisasjon, drevet av foreldre. På selve loppemarkedet er vi avhengig av at alle i foreldregruppa stiller opp. Det er masse fine

opper som skal plasseres rundt på våre inntil 15 ulike avdelinger i selve loppemarkedhelgen. Barna og ungdommene gjør også en viktig jobb under loppemarkedet, forteller Hege Rydland, leder av loppekomiteen.

Loppekomiteen, bestående av fem til sju foreldre, planlegger korpsets to årlige loppemarkeder, ett i november og ett i mars/april. Komiteen organiserer også mottak av lopper i forkant av hvert loppemarked. Inntektene går til korpsdriften, bl a profesjonelle instruktører og instrumenter til barna.

60 år i år

I år fyller korpset 60 år. Korpset ble opprettet rett etter at Korsvoll skole åpnet. Senere kom også flere barn og ungdommer fra Kringsjø med etter at korpset der ble nedlagt.

- Formålet med opprettelsen av korpset er å gi barn og unge som sogner til Korsvoll skole et tilbud om musikkopplæring og samhold. Et tegn på at vi lykkes, er at vi nå har flere medlemmer enn på mange år.

Det er vi veldig glade for, men ønsker selvsagt nye medlemmer velkommen.

Inntekter fra loppemarkedene er korpsets hovedinntekt, altså veldig

Mange godsaker å få kjøpt når Korsvoll skolekorps tømmer lageret før loppemarkedet på Korsvoll skole 27.- 28. april.

viktig for å opprettholde tilbudet til barn og unge i nabolaget, sier Rydland.

Program i jubileumsåret

17. mai er selvfølgelig den store korpsdagen hvert år. Men gjennom 2024 er det langt flere aktiviteter.

I jubileumsåret 2024 skal både musikantene og drilltroppen delta på konkurranser. Også på loppemarkedet 27.-28.

april vil korpset spille konsert og ha drilloppvisning.

Planlegging av dette pågår, og korpset gleder seg til å opptre for nabolaget. Kanskje vil det inspirere flere til å starte i korps? I tillegg til at det kommer mange til loppemarkedet, som forsterker gjenbrukstrenden, fortsetter Rydland.

Byens beste vafler?
Loppemarkedene har

også blitt et sosialt samlingssted for Korsvoll-folket, og flere kommer innom for en kaffe og en prat i de to kafeene på skolen.

De som jobber i kafeen, forteller at en dame kommer innom hver gang det er loppemarked siden hun mener det er byens beste vafler som serveres. Det oppstår også mange morsomme historier rundt kjøp og salg.

- Olav Thon gir mange fine lopper til hvert eneste loppemarked. Mange av disse havner på Auksjonen, der den med det høyeste budet får kjøpe objektet. Et år donerte Olav Thon en gammel ryggsekk, som endte opp hos DNT. De betalte mye mer enn utropspris på 100 kr, forteller Hege Rydland.

• Anders Børringbo

Bydel Nordre Aker inviterer til Frivilligbørs

Torsdag 18. april kl. 17.00 – 19.00 i Gullhaugveien 6 (Vaksinesenteret).

Frivilligbørs er et konsept der målet er at frivilligheten, lokalt næringsliv og offentlige tjenester skal møtes for å: Lage samarbeidsavtaler, bli kjent med hverandre, skape nettverk og ha en gøy kveld sammen. Deltakerne kan dele hva de kan tilby, hva de ønsker av andre og de kan gjøre avtaler. Det kan f eks gjøres avtaler om bruk av lokaler, om foredrag og erfaringsdeling, lån av utstyr, opplevelser og aktiviteter m.m. Det er opp til partene å følge opp avtalen i ettertid. Børsen skal ikke handle om penger.

Praktisk informasjon:

- Vi serverer mat og drikke
- Du trenger ikke ha med noe, vi stiller med materiale til plakater og utstyr
- Ta gjerne på klær som viser hvem du representerer, dersom du har.

Konferansier: Per Christian Ellefsen ("Elling")

Påmelding finner du her:

Foredrag om Kristi gravklede

Tidligere Kjelsås-beboer og pastor i Normisjon, Oddvar Søvik, holder foredrag om **Kristi gravklede i Torino søndag 21.april kl 14.00 i Kjelsås bedehus, Myrerveien 4.**

Arrangør: Hellig Hallvard ortodokse menighet og Koinonia Ortodokst akademi. Støttet av Nordre Aker bydel.

Runes

Kjelsåsveien 130 • www.runes.no post@runes.no

GRATIS BEFARING
9088 6020

SOL- INNSYNS SKJERMING

- Duette
- Plisségardiner
- Persiener
- Rullegardiner
- Lamellgardiner
- Markiser
- Screen

• Vi har **PRISMATCH** mot andre leverandører! • Fornøyde kunder – Google rating 4,8!

• Produksjon i Norge rask levering!

Utstilling åpen etter avtale

små og store oppdrag
HARRY MARTINSEN A/S
VVS RØRLEGGER ENTREPRENØR
Tlf. 23 33 24 40 Etabl. 1923
Fax 23 33 24 41
E-post: post@harry-martinsen.no
Vakttelefon: 23 33 24 40

Kjelsås Malerservice - A. Baumann:

**Alt av
innvendig og utvendig malerarbeid**

- Borettslag, sameier og privat -

Norsk faglært maler med gode, lokale referanser.
NB: Pensjonistrabatt!

Kjelsås Malerservice

Kurveien 52, 0495 Oslo

Mobil: 907 63 309

Kjelsas.malerservice@gmail.com

Nettside: kjelsasmalerservice.no

ELEKTRIKER`N I NÆROMRÅDET

Vi utfører større og mindre oppdrag hos mange fornøyde kunder i nærmiljøet. Både boliger, borettslag/sameier og næringskunder. Ingen oppdrag er for små.

Planer om fornying, oppussing, nytt sikringsskap, nye kabler, gulvvarme, belysning, reparasjoner eller annet?

Vi hjelper deg gjerne!

Det skal lønne seg å spørre oss

EN SIKKER KONTAKT

Kjelsås Elektro AS

Tlf. 22 22 10 40

post@k-e.no

www.k-e.no

KIWI mini pris

KOM I FORM!

- Styrke
- Spinning
- Zumba
- Mensendick
- Yoga m.m.

Tlf. 22 02 81 81

Alt innen Fysioterapi og Manuellterapi
Trykkbølgebehandling

www.stadionfysikalske.no

post@stadionfysikalske.no

Kjelsåsveien 160 - 0491 Oslo, Stillatorget

Spar opp til 50% ved
kjøp av gravstein på nett

GRAVSTEIN24®

Gravstein24 tilbyr også
vedlikehold og oppussing.
Stort utvalg av nye gravsteiner.
Ring oss på tlf. 4000 2448

gravstein24.no

- en del av

**Tømrerfirma
Ryen & Co.**

Frysjaeveien 27A, 0884 Oslo
Tlf: 22 02 09 80 / Mobil: 48 00 34 79
www.ryenogco.no

Leie lokale?

Har du behov for å leie
lokale til feiring av dåp,
konfirmasjon, bursdag,
minnesamvær?

Kontakt oss på telf: 992 59 819.
e-post: korsvollutleie@gmail.com
Se også

www.korsvollfelleskapet.no
(om oss) for mer info og priser
Korsvoll menighetshus
Tåsenveien 121

normisjon

Gunnar Ruud

Catering - Selskapsmat

Matglede til hverdag og fest!

www.gunnarruud.no

Tlf. 23 30 25 00

og smaken, den slår ingen!

Konfirmasjon
Bryllup
Barnedåp
Snitter
Tapas
Koldtbord
Middager
Gryteretter
Grillmat
Fingermat
Kaker
og mye mer...

+ Røde Kors Oslo

Til stede for mennesker i vårt nærmiljø

Vi har behov for flere besøksvenner.
Har du tid til å glede et medmenneske?
Du vil få opplæring.
Kontakt oss på epost frivillig.oslo@redcross.no
eller ring 412 05 968
www.rodekors.no/oslo

Sjekk Punkt **VÅR KOMPETANSE, DIN TRYGGHET!**

Bestill sjekk av bilen din i dag! **T. 22 15 06 88**

KJELSÅS BILVERKSTED

ADVOKATFIRMAET DA

NORJUS

Arv, testament, avtalerett, eiendom m.m.

En av mange hyggelige uttalelser fra våre klienter:
Tusen takk for godt utført arbeid, dere har vært dyktige, raske, ryddige og etterrettelige. Jeg kommer personlig til å anbefale dere (har gjort) om det skulle være noen som skulle trenge hjelp en gang. EMG, Oslo
Sognsveien 75 C - T 22 55 51 80 – norjus@norjus.no

ULLEVÅL STADION

DNB Eiendom

dnbeiendom.no

Fra hjem til hjem

Selge bolig på Ullevål?

Lurer du på hva boligen din er verdt? Vi er lokalkjente eiendomsめglere med ekstra god kunnskap om Ullevåls markedet. Ta kontakt for gratis verdivurdering* og en hyggelig boligprat!

*tilbudet gjelder ut 2023.

DNB Eiendom | Ullevål
Sognsveien 77 C, 0855 Oslo

Velkommen til en hyggelig handel!

Meny Kringsjå – din nærbutikk med det store utvalget.

MENY

Du får så mye mer

KRINGSJÅ
9-20 (9-18) tlf 23 00 85 85
Minister Ditleffsvei 21 – www.meny.no

Nye og gamle pasienter ønskes velkommen!

Timebestilling **22 15 30 00**

GREFSENTANNLEGEPRAKSIS
Kjelsåsveien 7 - 0488 OSLO - Telefon: 22 15 30 00 - Telefaks: 22 15 29 00
E-post: post@tannlegepraksis.no - Internett: www.tannlegepraksis.no

Leie lokale?

Visste du at Nordberg menighet har to fine lokaler til utleie: Kirkestua og Ungdomshuset.

Kirkestua rommer opp mot 100 gjester, mens det i Ungdomshuset er plass til 50 - 60 personer. Lokalene kan brukes til bursdager, minnesamvær, jubileer, bryllup, dåp og konfirmasjoner.

For spørsmål om utleie - epost: utleie.nordbergkirke@gmail.com.

Torpa

elkonor

AUTORISERT Elinstallatør

EL-installasjon

AVD. OSLO - TLF. 61 11 25 25

Alt av elektriske anlegg

Kom innom for en hyggelig prat på vårt kontor i Nordbergveien 43 d

www.torpa-el.no
post@torpa-el.no

SØNDAG KL 11.00
I NORDBERG KIRKE

- Søn 17. mars Fasteaksjonsgudstjeneste
Kapellan Christian Volden
Diakon Lillian Dombestein
- Søn 24. mars Palmesøndag
Høymesse
Sokneprest Ulrike Lunde
Diakon Gudrun Aas Homstvedt
- Tors 28.mars Skjærtorsdag
NB! KI 1800 Kveldsgudstjeneste
Kapellan Christian Volden
- Fre 29. mars Langfredagsliturgi
Kapellan Christian Volden
Organist Eivind Vonen
- Søn 31. mars 1. påskedag
Høytidsgudstjeneste
Kapellan Christian Volden
- Søn 7. april Høymesse med søndagsskole
Sokneprest Ulrike Lunde
- Søn 14. april Gudstjeneste for små og store
Tårnagenthelg
Kapellan Christian Volden
Trosopplærer Elisabeth
Danielsen Haare
- Søn 21.april Høymesse
Sokneprest Ulrike Lunde
Diakon Lillian Dombestein
- Søn 28.april Bandgudstjeneste
Kapellan Christian Volden
- Søn 5.mai Gudstjeneste for små og store
Sokneprest Ulrike Lunde
Trosopplærer Elisabeth
Danielsen Haare
- Søn 12. mai Høymesse
Sokneprest Ulrike Lunde
Diakon Lillian Dombestein
- Søn 19. mai Høytidsgudstjeneste
Pinsedag Kapellan Christian Volden
- Man 20. mai 2. pinsedag Se Maridalen
- Søn 2. juni WHøymesse med Ulrike Lunde
og Gudrun Homstvedt

SØNDAG KL 11.15
I MARIDALEN KIRKE

(Maridalsbussen ankommer kirken kl 11.09.)

- Søn 17. mars Gudstjeneste
Sokneprest Ketil Rosnes
Diakon Gudrun Aas Homstvedt
- Man 1. april 2. påskedag
NB kl 18.15 Kveldsgudstjeneste med
kveldsmat i kirkestua (gratis)
Sokneprest Ketil Rosnes
Diakon Gudrun Aas Homstvedt
- Søn 21. april Gudstjeneste
Sokneprest Ketil Rosnes
- Søn 5. mai Gudstjeneste
Sokneprest Ketil Rosnes
- Man 20. mai Prostigudstjeneste i Maridals-
2. pinsedag ruinene med prost Elisabet
Yrwing Guthus, sokneprest Ketil
Rosnes m fl
- Søn 2. juni Gudstjeneste
Prest Bjørn Magnus Hanserud

Menighetskontor
for Nordberg og Maridalen kirker:

Nordberg kirke: Kringsjågrenda 1, 0861 Oslo.
Tlf. 23 62 94 90 eller en ansatt direkte
E-post: post.nordberg.oslo@kirken.no
Konto: 1600.21.35020.
Vipps: 23077

Maridalen kirke: Maridalsveien 506
Konto: 1602.49.01959
Vipps: 70556

Er du ungdom og
ønsker info og/
eller kontakt med
oss? Legg oss til!

Navn og adresser

Sokneprest i Nordberg:
Ulrike Eva Lunde
E-post: ul686@kirken.no
Tlf: 452 40 409

Daglig leder for Nordberg og Maridalen:
Marianne Utle
Tlf: 928 38 041
E-post: mu954@kirken.no

**Redaktør menighets-
bladet Unni Harsten**
Tlf. 907 54 341
E-post: uh564@kirken.no

**Nordberg menighets-
barnehage:**
Bjørn Wang Langer
E-post: styrer@
nordbergmenighetsbhg.no
Tlf: 467 49 637

Sokneprest i Maridalen:
Ketil Rosnes
Tlf: 930 93 920
E-post: kr736@kirken.no

Diakon for seniorer:
Lillian Dombestein
Tlf: 973 05 294
E-post: ld929@kirken.no

Diakon for seniorer:
Gudrun Aas Homstvedt
Tlf: 468 62 174
E-post: gh697@kirken.no

**Nordberg menighetsråd
Leder: Sissel Hodne Steen**
Tlf: 476 18 023

Kapellan i Nordberg
Christian Volden
Tlf: 465 03 139
E-post: cv778@kirken.no

Organist:
Eivind Gjerdalen Vonen
Tlf: 23 62 94 94
E-post: ev342@kirken.no

Trosopplæringsleder:
Elisabeth Danielsen Haare
Kontortlf: 23 62 94 99
E-post: eh767@kirken.no

**Maridalen menighetsråd
Leder: Gunstein Hansen**
Tlf: 952 03 280

Kjøkkenassistent:
Shehnaz Noori

Ungdomsarbeider:
**Erik Martinus Kvamme
Fjeldstad** Tlf. 949 87 287

Ungdomsarbeider:
Anna Hellebust
Tlf. 454 86 141
anna.hellebust@gmail.com

Organist i Maridalen:
Simon Nilsson
Tlf: 402 01 843
E-post: sn826@kirken.no

Dirigent Tweesters:
Hanna Vegge
E-post: nordbergtweesters@gmail.com

Leder Tweesters:
Andrea Moe

Koransvarlige Bago:
Eliza Engebretsen
E-post: nordbergbago@gmail.com

Solveig Lindheim

Kirketjener i Maridalen:
Bjørn Magnus Hanserud
Tlf. 900 63 656

"Kirkebakken" lever videre

Kirkebakken har vært et begrep i hundrevis av år. Kirkebakken var et sentralt samlingssted der folk mottok kunngjøringer, møtte sambygding-er - eller kunne bli satt i gapestokken. I dag har ikke plassen utenfor kirken den samme offentlige betydning som i tidligere generasjoner.

Likevel er plassen foran kirken også i vår tid et sted der du møter mennesker og får vite nytt. Mange steder har "kirkebakken" flyttet inn under tak og folk møtes rundt bord der kirkekaffen serveres etter gudstjenesten.

Kirkeplikt

I gamle dager var det kirkeplikt. Stat og kirke var styrt av de samme myndigheter. Den enevelde kongen påla folk å gå til gudstjeneste. Derfor måtte bøndene på Vestlandet ro lange strekninger langs fjordene og inn fra øyene til nærmeste kirke, og i byene fylte folk benkeradene etter stand og verdighet.

Folk visste at på kirkebakken etter gudstjenestene var det store muligheter til å treffe personer de ønsket å kontakte, og noen de ønsket å unngå.

Øvrigheten benyttet anledningen etter gudstjenesten til å få lest opp offisielle kunngjøringer. Også andre brukte denne samlingen til å heve røsten om ting de mente folk burde vite.

Ekserserplass

Fra 1640-årene ble det bestemt at den norske hæren skulle bygges opp ved at en del gårder ble pekt ut til å utruste soldater. Disse måtte også møte i kirken hver søndag. Etter kirketid ble kir-

kebakken en del steder brukt som ekserserplass. Telthus som oppbevarte våpen og uniformer var satt opp i nærheten. Her ble det en del steder også oppført staller for dem som brukte hest for å komme til kirke.

Gapestokk

Mange av dem som forbrøt seg mot lov og rett ble satt i gapestokken av lensmannen. Den sto ofte et stykke fra kirkeveggen. De stakkarene som fikk låst hodet og armene fast til stokken, ble utsatt for hånlige blikk og det som verre var.

Mye av dette er heldigvis for lengst avskaffet, og kirkebakken er i dag et sted der dåpsfølgene hilser på hverandre før de går inn i kirken, der brudeparene blir feiret og gratulert etter vielser og der de sørgende samles for å se kisten med en avdød slektning eller venn blir båret ut av kirken og inn i gravferdsbilen.

Kaffe og fristende kaker

Både på Nordberg og i Maridalen blir en del stående og snakke sammen før de går hjem når været innbyr til det, mens andre finner veien inn i kirkestua der kaffen er kokt, saftmuggen er satt fram til barna, og fristende kakestykker er plassert på fat.

Den moderne kirkebak-

På kirkekaffen - den moderne kirkebakken - kan man utveksle nytt og treffe nye folk. Alle er hjertelig velkommen. Foto: Unni Harsten

ken er blitt et hjerterom der folk får knyttet nye relasjoner og styrker gamle bånd. Av og til kan det også her være korte innslag eller markeringer.

Til hygge og nytte

Men vanligvis går bare praten, og folk veksler litt mellom bordene for å få hilst på flere kjente og ukjente. Noen får gitt beskjeder til hverandre og andre får vite om personer som er blitt syke og

som ønsker besøk.

Mennesker som nylig er flyttet til området, kan finne noen å snakke med for å få vite mer om strøket de er flyttet til.

Kirkebakken lever videre - uten gapestokk og militær eksersis, heldigvis! Den viser at kontakten på digitale medier ikke fyller våre behov for menneskelig kontakt. Leve kirkebakken!

• Helge Kjøllesdal

Varmere å velge kirkekaffen som kirkebakke en dag som denne - til tross for at sola skinner. Foto: Lillian Dombestein

Hvorfor får du Menighetsbladet i postkassa di? Bladet blir delt ut i alle postkasser på Nordberg og i Maridalen. Bladet regnes som informasjon - ikke som reklame i samsvar med Markedsføringsloven og Forbrukertilsynets rettleiding for levering av uadressert reklame og aviser. Papiret er resirkulerbart.